

Nacionalni inštitut
za javno zdravje

Življenje s svincem

Primeri informativno motivacijskih
aktivnosti v Zgornji Mežiški dolini

Matej Ivartnik, Helena Pavlič, Stanislava Kirinčič

Svinec (Pb, *plumbum*)

- težka, strupena kovina.
- je zaradi uporabnosti v bivalnem okolju človeka zelo razširjen.
- v človeškem telesu nima nobene pozitivne funkcije. Vnos v telo je škodljiv, dopustnega vnosa ni določenega.

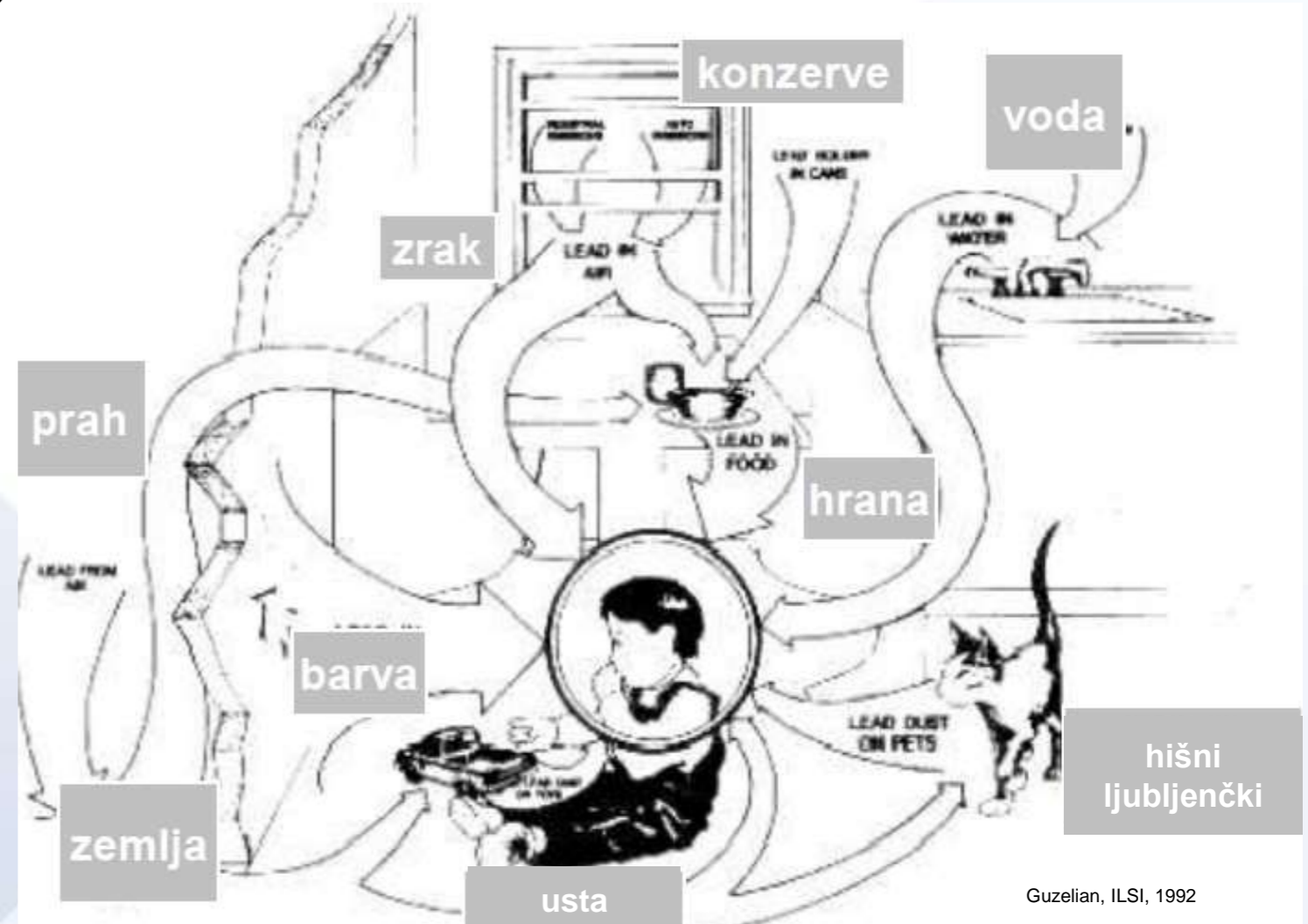

Mlajši otroci – populacija z največjim tveganjem

Otroci:

- večji vnos Pb v telo,
- slabše izločanje iz telesa,
- bolj dovzetni za škodljive vplive

- Bivanje oz. interakcije otrok z okoljem so drugačne, kot pri odraslih
- Bivalno okolje otrok in odraslih je lahko isto, pa zato še ni enako

Guzelian, ILSI, 1992

Zgornja Mežiška dolina

Zgodovina:

- 350 let industrije svinca
- 100 let študij

Sedanost:

- 7000 prebivalcev
- Obstoječa industrija (TAB, MPI)
- S svincem obremenjeno okolje in prebivalstvo

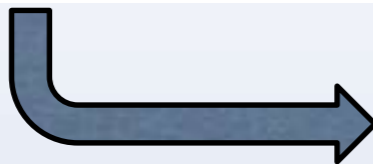
Program ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v ZMD

Odlok o območjih največje obremenjenosti okolja in o programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini (Ur.l.RS, št.119/07)

Program ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v ZMD

Tveganje:

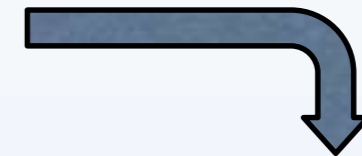
- Otroci do 7 leta starosti.
- Svinec v okolju (fini prah...)

Zmanjšati izpostavljenost, vnos in vezavo svınca.

Ukrepi:

- Zamenjava onesnažene zemlje
- Preplastitev makadamskih površin
- Čiščenje prahu iz podstrešij
- Mokro čiščenje utrjenih površin
- Zatavljanje golih površin
- Ureditve površin za vrtnarjenje
- Sanacija fasad iz katerih se lušči omet
- Uvedba varovalne prehrane v vrtce
- Monitoring tal, zraka
- Monitoring krvi otrok
- **Obveščanje in ozaveščanje**

Cilj :

- Do leta 2022 vsebnost svınca v krvi otrok pod 100 µg/l.

Obveščanje in ozaveščanje

Vzpostavitev in izvajanje obveščanja in ozaveščanja prebivalcev o **možnih virih strupenih kovin** in **načinih zmanjšanja njihovega vnosa v telo** ter o **varni in varovalni prehrani**

Izvaja NIJZ OE Ravne za različne ciljne skupine, v sodelovanju z različnimi partnerji.

Izogibanje prahu (oblikovanje bivalnega okolja, čiščenje, osebna higiena)

Prehrana (redna in pestra, z veliko kalcija, železa in vitamina C)

Splošno

OBSTANJE SVINCA V ŽIVILNICI

Vetna svinec v telo

1. Svinec je težka kovina, ki vstopa v organizem prek hrane, zrak in prahovi (umazane roke, brana, prah) ter se v njem nabira in kopiči.
2. Absorpcija svinca preko prebavnega trakta je večja pri otrocih, kot pri odraslih.
3. Absorpcija je povečana tudi ob poriranju živalske, kaviče, vrenine C in ob streljanju.

Svinec v ogrevalni

1. Svinec prehaja v tla, kjer se ga večina nahaja v prvih 10 cm, ostala količina pa se razporeji v globlji in večji sloji.
2. Največ svinca se nahaja v kosto 90cm, kosa in žolce.
3. Razporejena količina svinca v tlu in v mehkih tleh je do 50 mg, v kosto pa do 30 mg.

Način

1. Otok naj se izogiba prahu, ki se drži ob poriranju, prebujanju, ometanju zemlje in nekaterih drugih opravilih.
2. Pazite, da se stena ne izsuši (ome).
3. Ne pranje svinec v okolico okolje iz službe ali hiše.

Zmanjšano vnos svinca v telo s pranjem rok in uporabljanjem preventivnih ukrepov!

Vse informacije o svincu na spletni strani

www.nizj.gov.si
ali pokličite na telefonsko številko: 02 8706 000, 02 8706 811, 02 8706 618

NACIONALNI INŠTITUT ZA JAVNO ZDRAVJE - CE RAVNE
Ob Suki 5b, Ravne na Koroškem

December 2014

UKREPI, KI POMAGAJO ZAŠČITI OTROKE PRED ŠKODLJIVIM UČINOM SVINCA

KALJAHNO STORIMO BANI

1. PRAVILNA

- umivanje prstov, roke, ušesnih žil
- roke, ročaj avtomobila (1 do 6 let)
- pranje zelenjave in sadja po tehniki video

2. ČISTOTA

- redno čiščenje
- redno umivanje rok
- redno pranje igel
- sesanje s HEPA filtrom

3. VARNOST

- izogibanje kakovostni hrani in predmetom v bližini prometnih in avtomobilskih cest
- ustrezni postopki in igranje površine
- pranje vrta, grada in nasil

PRIPOROČENA ŽIVLA

1. IZBRANA ŽIVLA

2. IZBRANA ŽIVLA

3. IZBRANA ŽIVLA

4. IZBRANA ŽIVLA

www.sanacija-svinec.si

ANKETA

1. Kaj menite, da vpliva na onesnaženost okolja v katerem živite. Ali menite, da onesnaženo okolje predstavlja tveganje za vaše zdravje?

2. Kaj se vam zdi v okolju, v katerem živite, največje tveganje za vaše zdravje in zdravje vaše družine?

3. Ali menite, da imate dovolj informacij o onesnaženosti okolja v Zg. Mežici doleti?

4. Ali poznate kakšen program oz. ukrep, ki bi jih skopnost in stroka izvajala za varovanje zdravja v vaši skupnosti? (Kotni)

1.) Kaj menite, da vpliva na onesnaženost okolja v katerem živite. Ali menite, da onesnaženo okolje predstavlja tveganje za vaše zdravje?

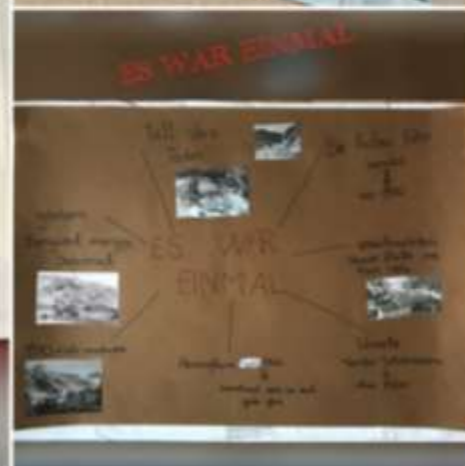
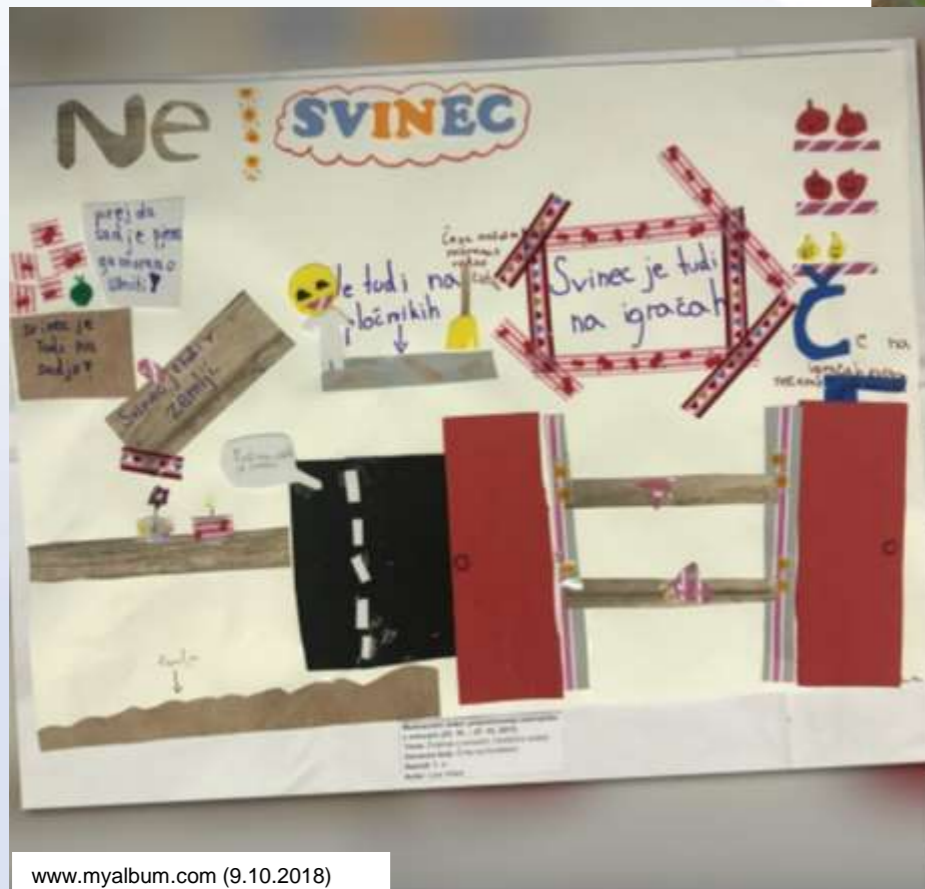
2.) Kaj se vam zdi v okolju, v katerem živite, največje tveganje za vaše zdravje in zdravje vaše družine?

3.) Ali menite, da imate dovolj informacij o onesnaženosti okolja v Zg. Mežici doleti?

4.) Ali poznate kakšen program oz. ukrep, ki bi jih skopnost in stroka izvajala za varovanje zdravja v vaši skupnosti? Kotni?

Plakati, zloženka, spletna stran, ankete, lokalni časopisi, info-točke...

Splošno

Predavanja, razstava...

Otroci – vrtci in šole

Govorilne ure, prehranska podloga, družabna igra...

ZDRAVJE V VRTCU

PREHRANA

- Prehrana je pomembna za zdravje in dobro počutje.
- Prehrana v vrtcu mora biti uravnotežena in raznolika.
- Prehrana mora vsebovati vse potrebne hranilne snovi.
- Prehrana mora biti prilagojena starosti in potrebam otrok.
- Prehrana mora biti pripravljena v zdravniški kuhinji.

PREHRANA V VRTCU

- Prehrana v vrtcu mora biti uravnotežena in raznolika.
- Prehrana mora vsebovati vse potrebne hranilne snovi.
- Prehrana mora biti prilagojena starosti in potrebam otrok.
- Prehrana mora biti pripravljena v zdravniški kuhinji.

PREHRANA V VRTCU

- Prehrana v vrtcu mora biti uravnotežena in raznolika.
- Prehrana mora vsebovati vse potrebne hranilne snovi.
- Prehrana mora biti prilagojena starosti in potrebam otrok.
- Prehrana mora biti pripravljena v zdravniški kuhinji.

A colorful board game with numbers 1-9 and various icons. The board is blue with yellow and green circles. The numbers are arranged in a grid. The icons include a sun, a flower, a butterfly, and a bee. The text on the board is in Slovenian and describes the game's rules and objectives.

Otroci – vrtci in šole

Delavnice za otroke, osebje in starše

Ustvarjalni natečaj

Otroci – posamezniki

Prehranske košare, individualni razgovori

ŽERJAV (2010)		
	konc. Pb mg/kg	Biorazpoložljiv delež
dvorišče	1956	24.0%
vrt	4200	10.2%

Drugo – kmetje, vrtničkarji...

NIJZ Nacionalni inštitut
za javno zdravje

Korožkem
t +386 2 8705 600
f +386 2 8705 625
www.nijz.si
matja.lesar@nijz.si
Ravne na Koroškem, 12.4.2017

VABILO NA SREČANJE:
VRTNARIENJE V ZGORNJI MEŽIŠKI DOLINI – REZULTATI ANALIZ VRTNIH TAL

Vabimo vas, da se nam pridružite na srečanju na temo vrtnarjenja v Zgornji Mežiški dolini, ki bo v četrtek, **20.4.2017, ob 11. uri, v mali dvorani Narodnega doma v Mežici.**

V okviru programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini smo v letu 2016 organizirali strokovno srečanje o vrtnarjenju na onesnaženih tleh v Zgornji Mežiški dolini. V okviru srečanja smo prejeli tudi vzorce vrtnih tal, ki so jih analizirali v laboratoriju Biotehniške fakultete v Ljubljani. Namen tokratnega srečanja je pregled rezultatov ter razprava s predlogi, če in kako ukrepati, da bo vrtnarjenje tem bolj varno. Strokovnjake boste lahko povprašali tudi za nasvete, glede vašega vrta.

Predstavitve rezultatov vzorčenja vrtnih tal – dr. Marko Zupan (BF)
Pogovor o rezultatih in predlogi za ukrepanje s strokovnjaki ARSO, BF in NIJZ

2016 smo preverili 25 vzorcev vrtnih tal

- Koncentracija Pb je bila od 89 do 1693 mg/kg; povprečno 449 mg/kg; 6 vzorcev > KIV (530 mg/kg)

Za konec...

Mednarodni teden preprečevanja zastrupitev s svincem – zadnji teden meseca oktobra
V letu 2018 od 21. do 27. oktobra šesta izvedba.

**BAN LEAD
PAINT**

- 🏠 Learn the Risks
- 👤 Call for Action
- 📄 Ban Lead Paint

#ILPPW2018
#BanLeadPaint

21-27 October 2018
**International
Lead Poisoning
Prevention
Week 2018**

http://www.who.int/ipcs/lead_campaign/en/

Aktivno sodelujemo !

